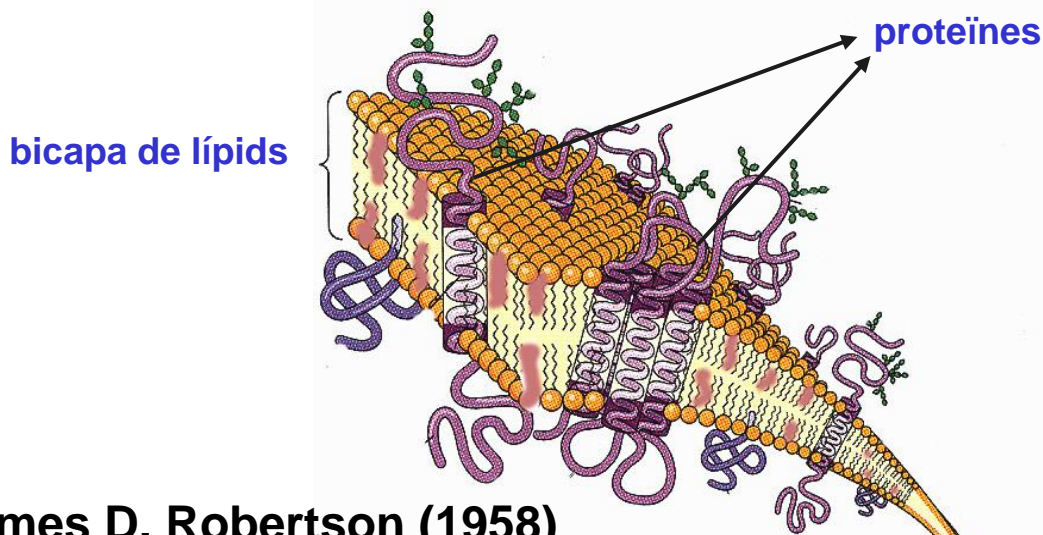

MEMBRANA PLASMÀTICA

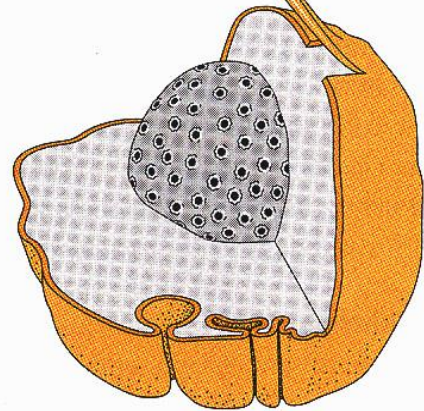
(membrana citoplasmàtica, membrana cel·lular, plasmal·lema)

James D. Robertson (1958)

Membrana unitària:

- trilaminar
- asimètrica
- fluida

Cèl·lula
eucariòtica

Definició:

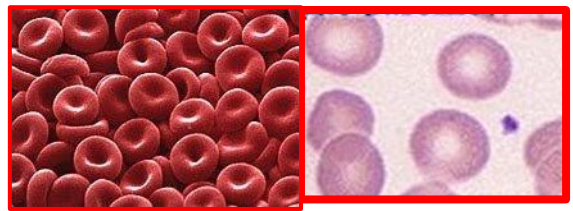
Component universal. Conglomerat molecular actiu, de **lípids i proteïnes**, que **limita el contingut** de totes les cèl·lules i **facilita l'intercanvi** de materials i permet la **comunicació** entre el medi extracel·lular i el citoplasma

PAPERS FISIOLÒGICS

- Barrera selectiva
- Centre receptor d'estímuls i de reconeixement cel·lular
- Adhesivitat cel·lular

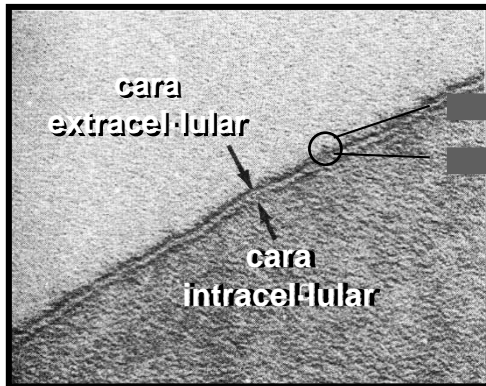
MEMBRANA PLASMÀTICA (MP)

ULTRASTRUCTURA

Eritròcits o glòbuls vermells humans

➤ **trilaminar (MET)** (Robertson, 1958)

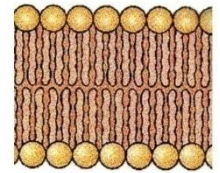

3 lamine:

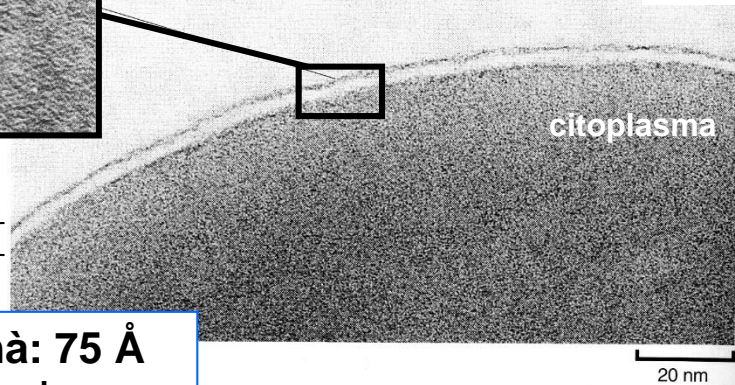
electrodensa

electrontransparent

electrodensa

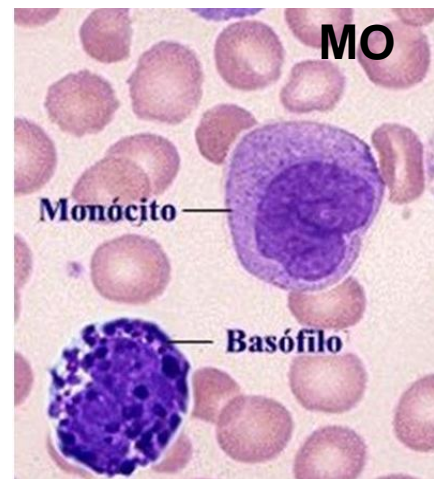
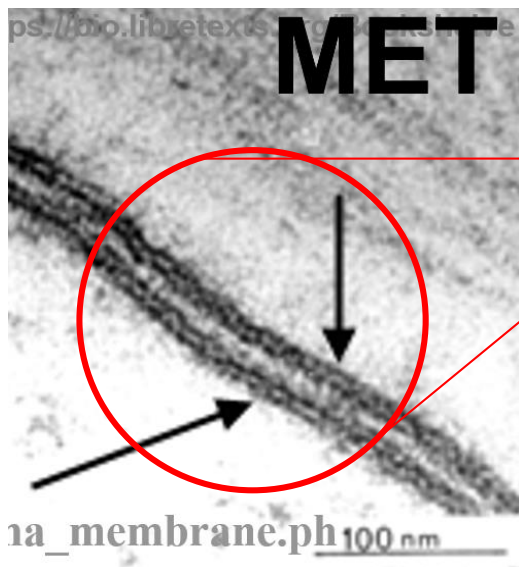
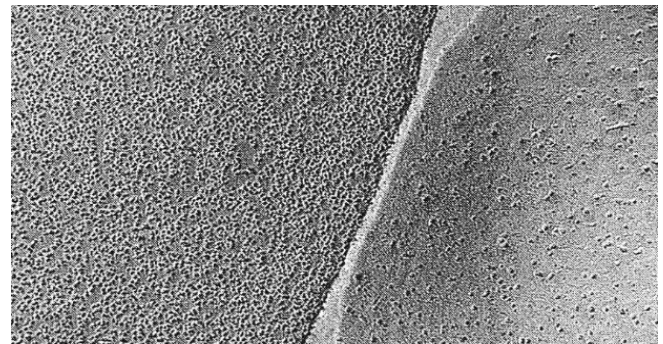

70-120 Å

Gruix MP eritròcit humà: 75 Å
(làmines electrodenses 20 Å cadascuna,
làmina electrontransparent 35 Å)

MET superfície rugosa
(CRIOFRACTURA)
= estructura de les proteïnes

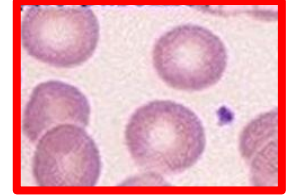
Les 3 lamine son invisibles al MO
(= una línia delimitan)

COMPOSICIÓ QUÍMICA

LÍPIDS (40%)
PROTEÏNES (60%)
SUCRES (variable)

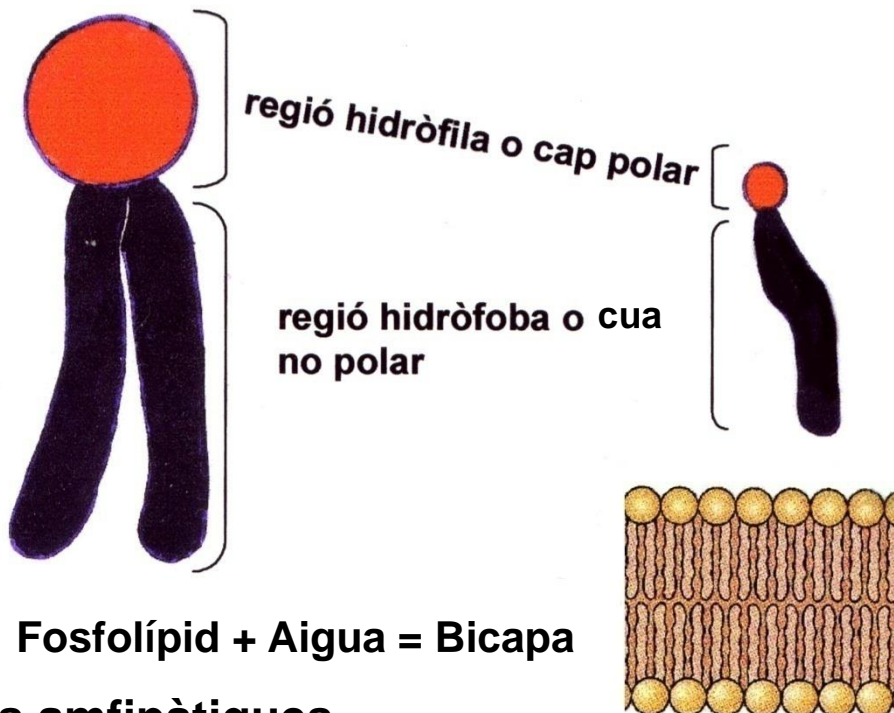

Exemple: al glòbul vermell humà
40 % lípids, 52 % proteïnes, 8 % sucres

LÍPIDS

- TIPUS:**
- fosfolípids (fosfatidilcolina, fosfatidiletanolamina...)
  - esterols (colesterol, fitoesterol, ...)
  - esfingolípid (glícoesfingolípid, esfingomielines)

Exemple: al glòbul vermell humà
55 % fosfolípids, 25 % colesterol, 18 % esfingolípid

Molècules amfipàtiques

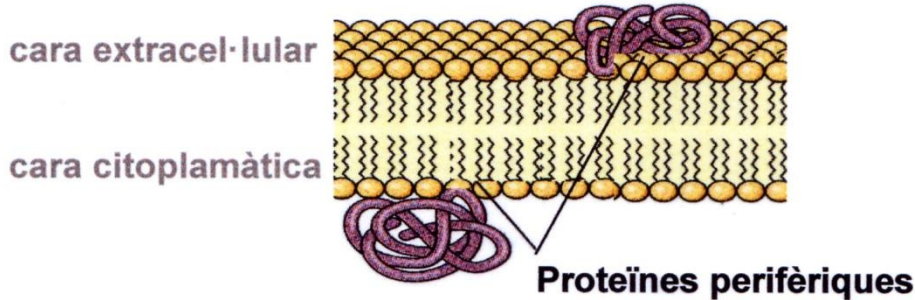
cuya estructura muestra dos regiones de polaridades opuestas, y por tanto pueden sentir afinidad o repulsión al mismo tiempo por un determinado solvente

COMPOSICIÓ QUÍMICA (cont.): **PROTEÏNES**

TIPUS I PROPIETATS:

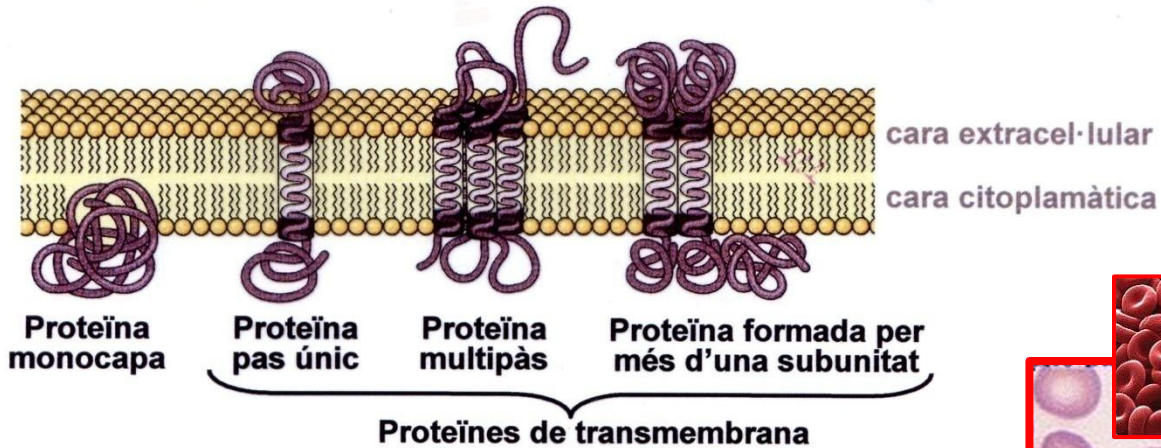
➤ Proteïnes perifèriques (30%)

- Interaccions hidròfiles amb altres proteïnes o lípids

➤ Proteïnes integrals (70%)

- Molècules amfipàtiques; la part hidròfoba sovint presenta una configuració α -helicoidal
- Enllaços covalents o interaccions hidròfobes amb els lípids

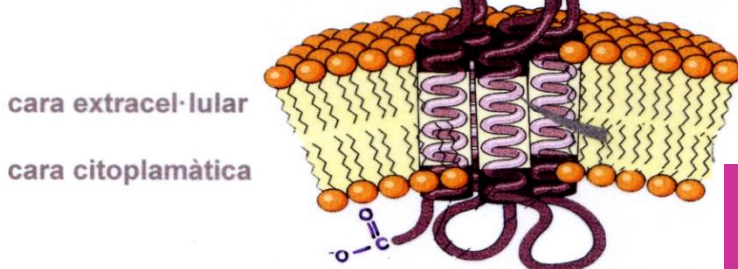
Majoria glicoproteïnes

polisacàrids

Glòbul vermell humà:

- Glicoforina (glicoproteïna major)
- Banda 3 (glicoproteïna menor)

Alteracions de l'estructura: en malalties neurològiques (Alzheimer) o cardiovasculars (elevada mortatitat de neonats amb deficiència de Banda 3)

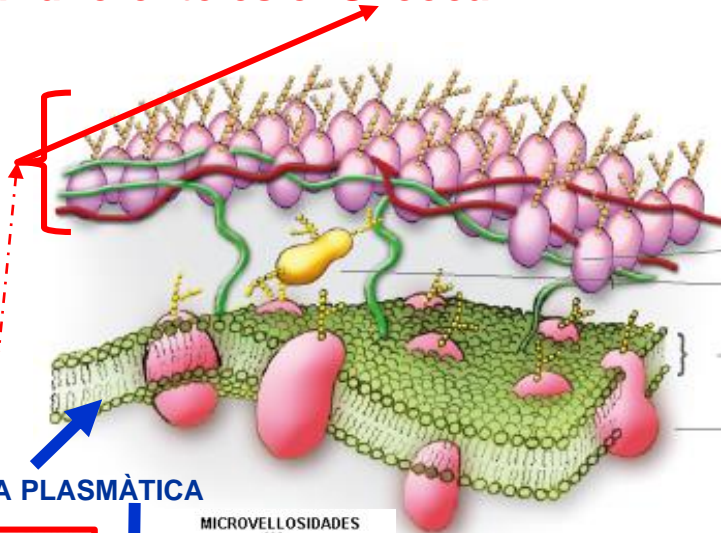
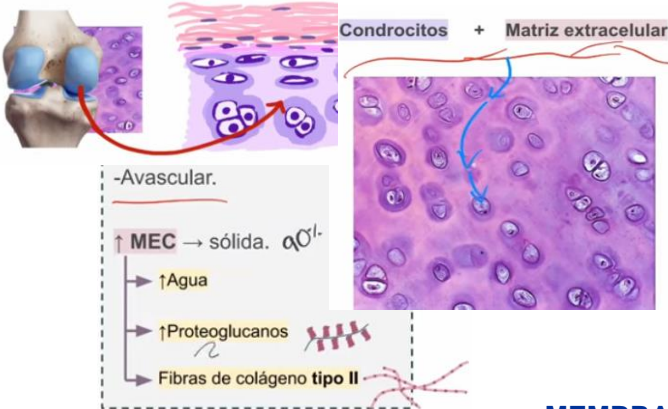

Matriz extracelular (MEC) material extracelular sintetizadas y secretadas por las propias células, formado por fibras proteicas embebidas en un gel de polisacáridos que interacciona con:

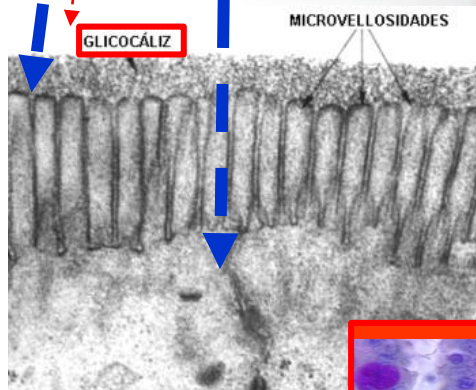
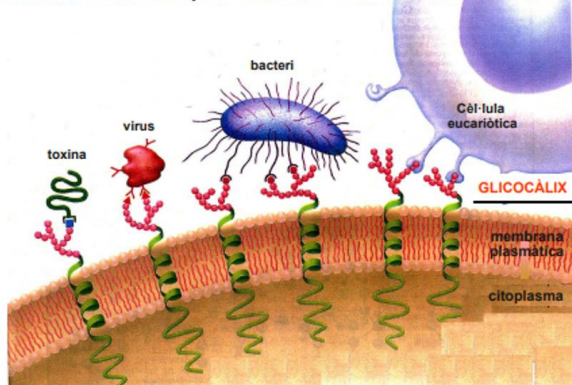
LA MEMBRANA PLASMÁTICA= Bicapa lipídica + proteínas
Otra matriz extracelular diferente es el Glicocáliz

MEC del cartílago (colágeno + proteoglicanos)

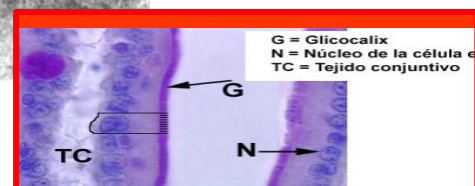

MEMBRANA PLASMÁTICA

Funció: > Centre receptor d'estímul i de reconeixement cel·lular

Glicocáliz de las células epiteliales del intestino delgado > 1 μm y representa del 2% al 10% del peso seco de la Membrana Plasmática

Funciones:

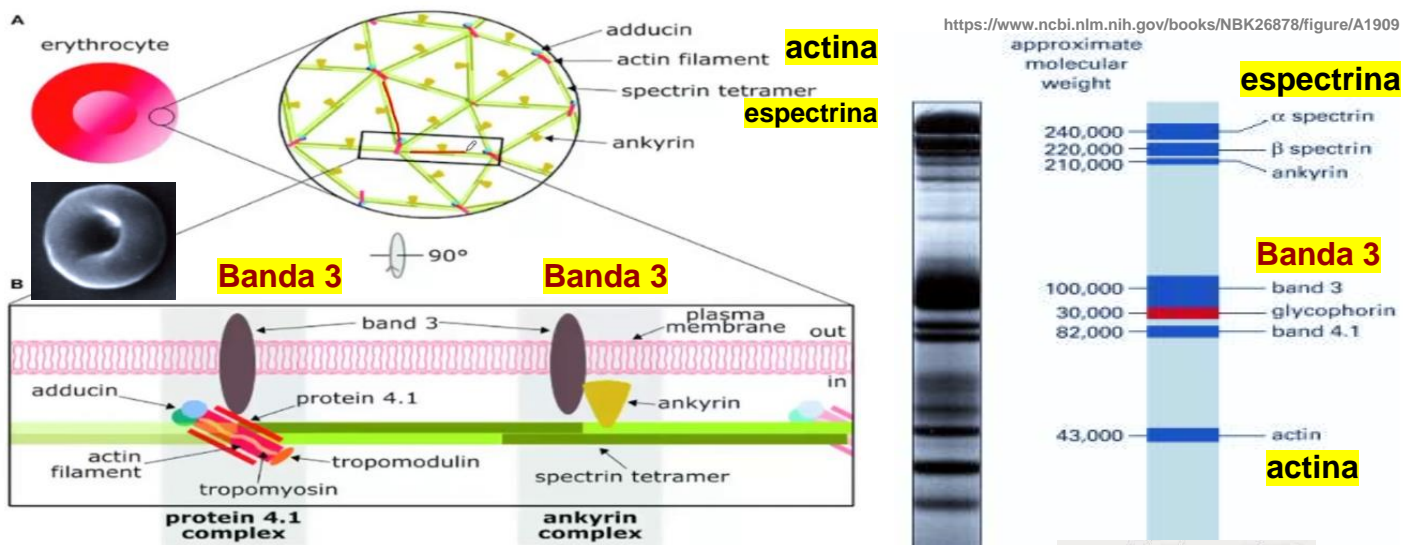
- ✓ Lugar de **reconocimiento y unión**: por moléculas propias (reconocimiento célula-célula) ó externas (patógenos-**lectinas**, toxinas).
- ✓ Papel **estructural** y de **barrera física** (selectividad sustancias de bajo peso molecular).
- ✓ Importante en el desarrollo embrionario (reconocimiento célula-célula mediado por glúcidos).
- ✓ **Propiedades inmunitarias** (grupos sanguíneos vinculado con el glucocáliz de los eritrocitos)

ERITRÒCITS: MODEL D'ESTUDI DE MEMBRANA

Eritròcits o glòbuls vermells o hematies = màxima especialització cel·lular (úniques cèl·lules sense nucli = major capacitat de transport d'oxigen - hemoglobina)

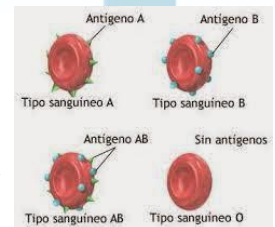
- Cèl·lules fàcils d'obtenir i en grans quantitats (aprox. 4-6 milions/mcL sang). ➤ **trilaminar (MET) (Robertson, 1958) i capa externa rugosa (proteïnes)**
- No tenen nucli ni orgànuls interns: tota la membrana és Membrana Plasmàtica.

PROTEÏNES DEL CITOESQUELET: actina, espectrina, banda 3,... son les principals responsables de mantenir la integritat estructural i la forma biconcava.

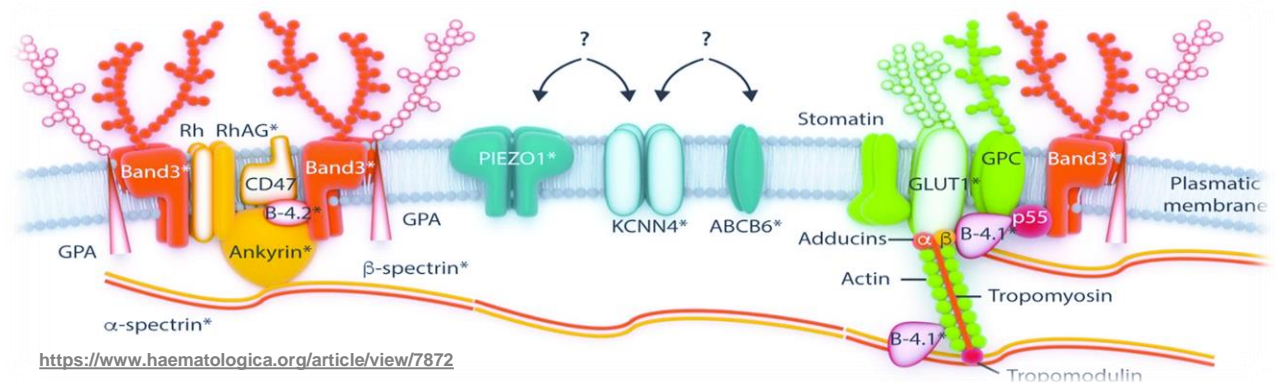

PROTEÏNES TRANSMEMBRANA:

> 50 tipus diferents (l'abundància varia d'un centenar a milions de còpies), de les quals 25 són responsables de la diversitat de grups sanguinis.

Funcions diverses: transport d'oxigen (Hemoglobina), adhesió/interacció amb altres cèl·lules i endoteli, etc.

<https://www.haematologica.org/article/view/7872>
https://www.researchgate.net/figure/A-schematic-representation-of-red-blood-cell-RBC-membrane-structure-with-major_fig1_318273023
<https://www.haematologica.org/article/view/7872>

ERITRÒCITS: MODEL D'ESTUDI DE MEMBRANA

Eritròcits o glòbuls vermells o hematies = màxima especialització cel·lular (úniques cèl·lules sense nucli = major capacitat de transport d'oxigen - hemoglobina)

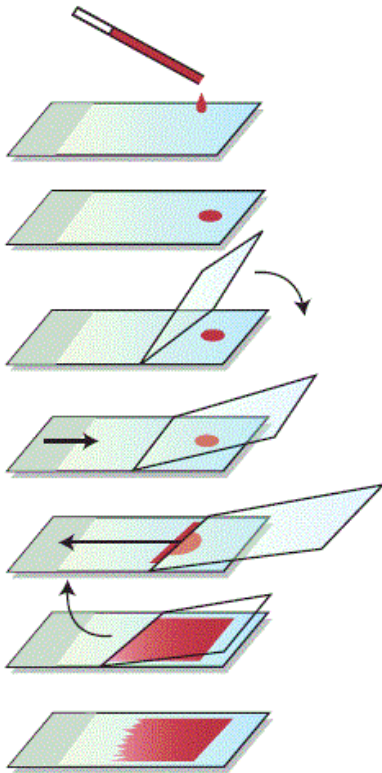
➤ **Cèl·lules fàcils d'obtenir i en grans quantitats**

Anàlisi de sang: 3,85 – 5,2 milions de cèl·lules / mil·límetre cúbic

GRUIX I CONTRAST SON LES LIMITACIONS DE LES MOSTRES PER A LA SEVA OBSERVACIÓ AMB EL MICROSCOPI ÒPTIC

LES CELULES SANGUÍNES TENEN EL GRUIX ADEQUAT PERÓ CAL TINCIÓ

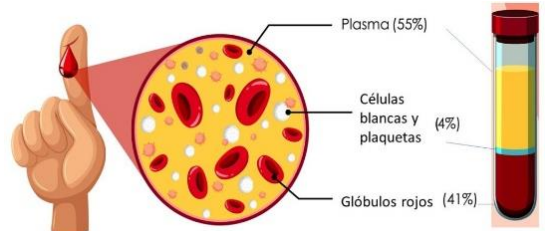
Cèl·lules sanguínies

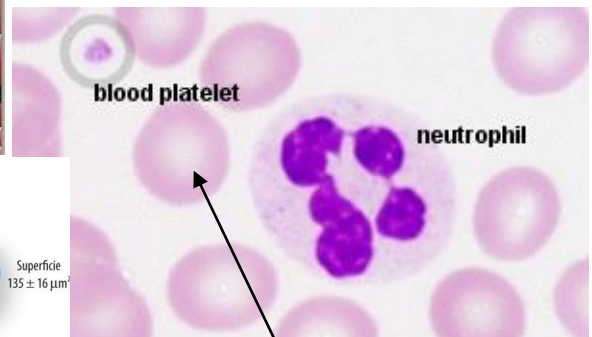
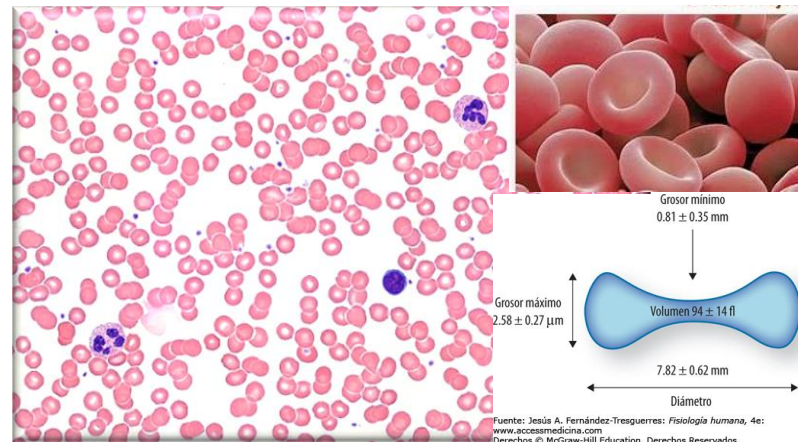
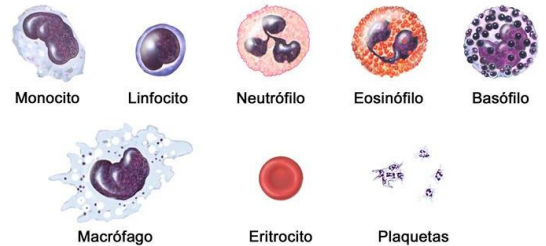
Extensió sanguínia

Composició de la sang

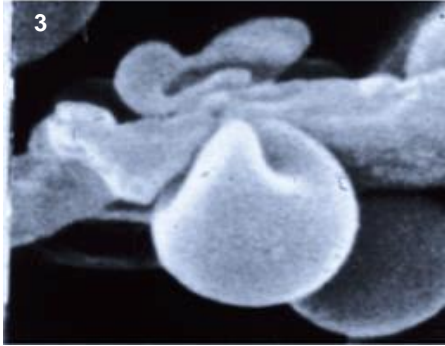
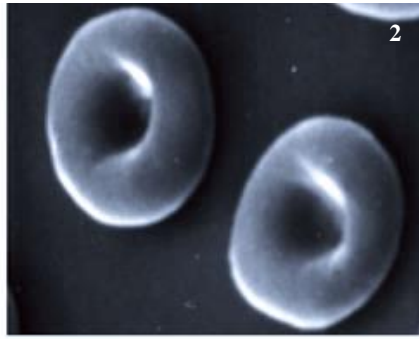
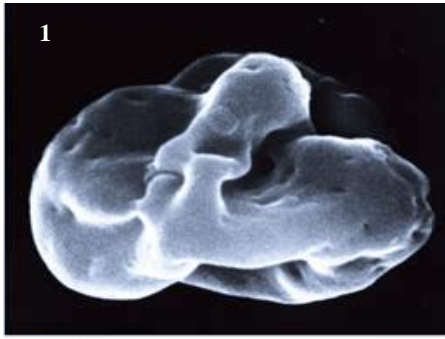

Cèl·lules de la sang

No tenen nucli ni òrgans interns

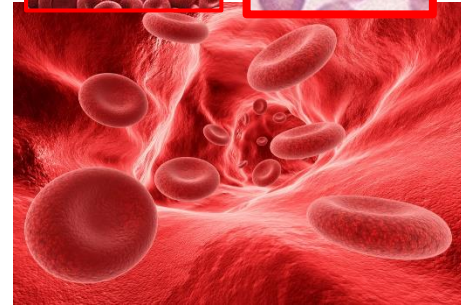
ERITRÒCITS: MODEL D'ESTUDI DE MEMBRANA

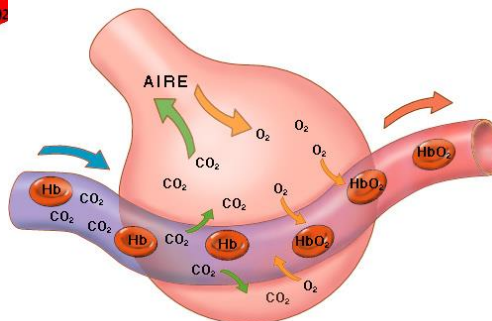
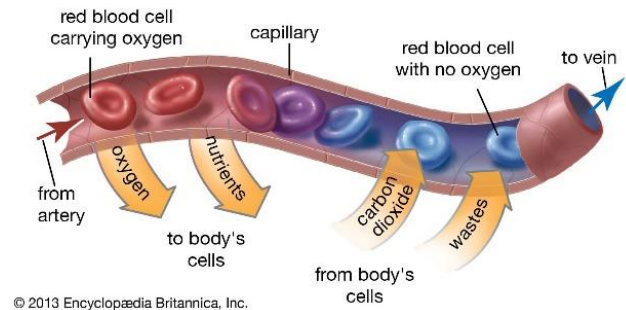
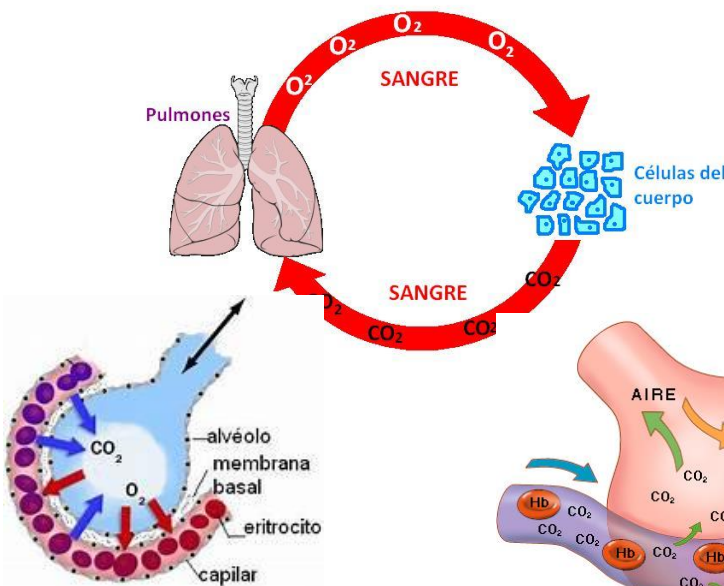
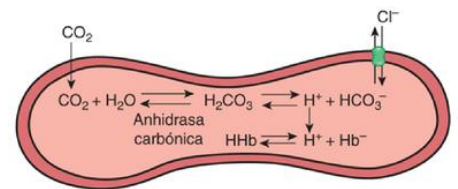
<https://ashpublications.org/blood/article/112/10/3939/24600/Red-cell-membrane-past-present-and-future>

Membrana d'hematies (bicapa lipídica, proteïnes de membrana i del citoesquelet): exhibeix **propietats úniques d'elasticitat i resistència**. altament deformables per permetre el pas per capilars

1. Reticulòcit: cèl·lula precursora de l'eritrocit.
2. Eritrocit: cèl·lula madura discoidal (7-8 micras de diàmetre; 120 dies de vida mitja en circulació; transita milers de vegades).
3. Eritrocit marcadament deformat al seu pas per l'estreta esclatxa de l'endoteli d'una vas sanguini de la melsa
4. Cèl·lules elipsoidals generades *in vitro*.

Imágenes MEB o SEM y MO

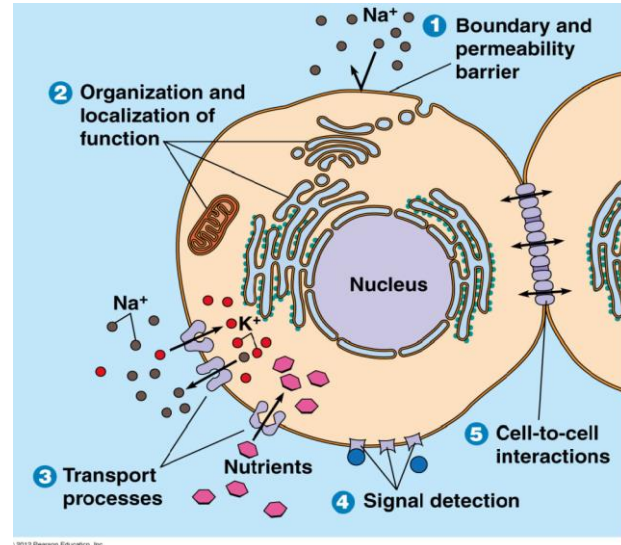

MEMBRANA PLASMÀTICA

(membrana citoplasmàtica, membrana cel·lular, plasmal·lema)

Funcions generals de les membranes i propietats

- 1) Límit i barrera semi-permeable (amb permeabilitat selectiva).
- 2) Compartimentació.
- 3) Transport (mecanismes diversos).
- 4) Comunicació (receptors de senyals).
- 5) Interacció entre cèl·lules (ex.: en cicle cel·lular de renovació de teixits, ferides, etc)
- 6) Activitat bioquímica: lloc on es donen diferents reaccions bioquímiques (síntesi de lípids, fosforilació oxidativa, etc).

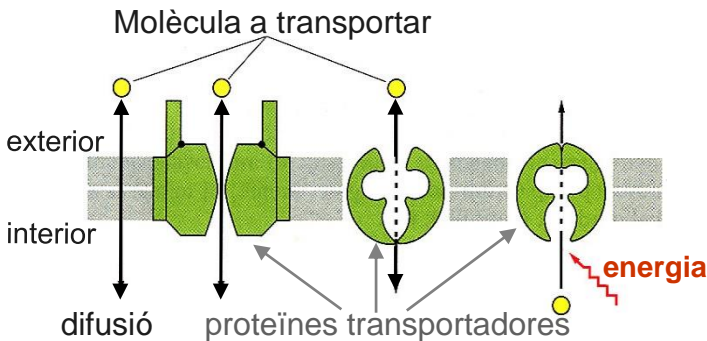

Propietats: semipermeable, fluida, flexible, en capacitat de rompre's i reparar-se i de renovació permanent -> adaptabilitat

Funcions: 1) Barrera selectiva i 3) Transport

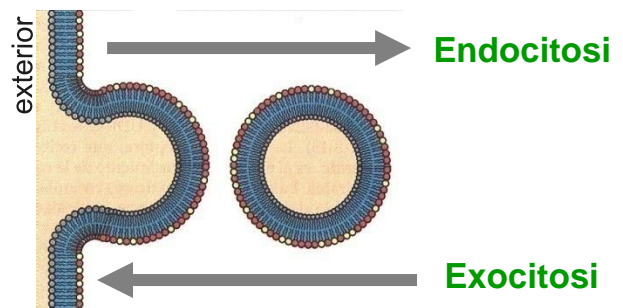
- transport per difusió i proteïnes específiques

Transport INDIVIDUAL

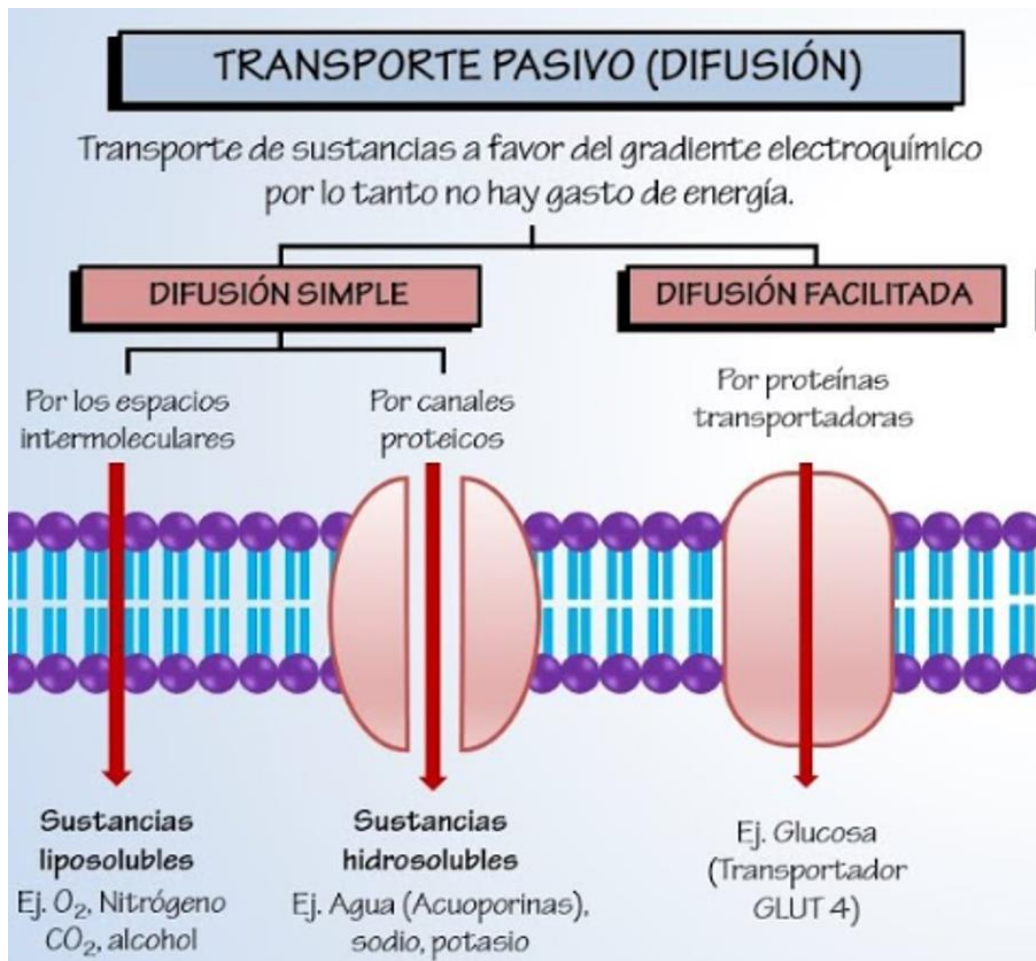
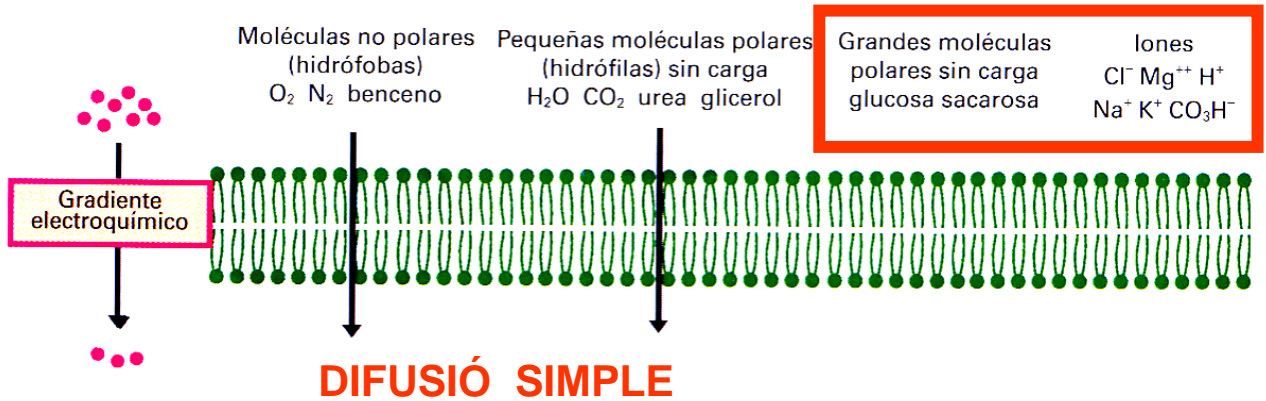
- transport per vesícules (endocitosi / exocitosi)

Transport EN MASSA

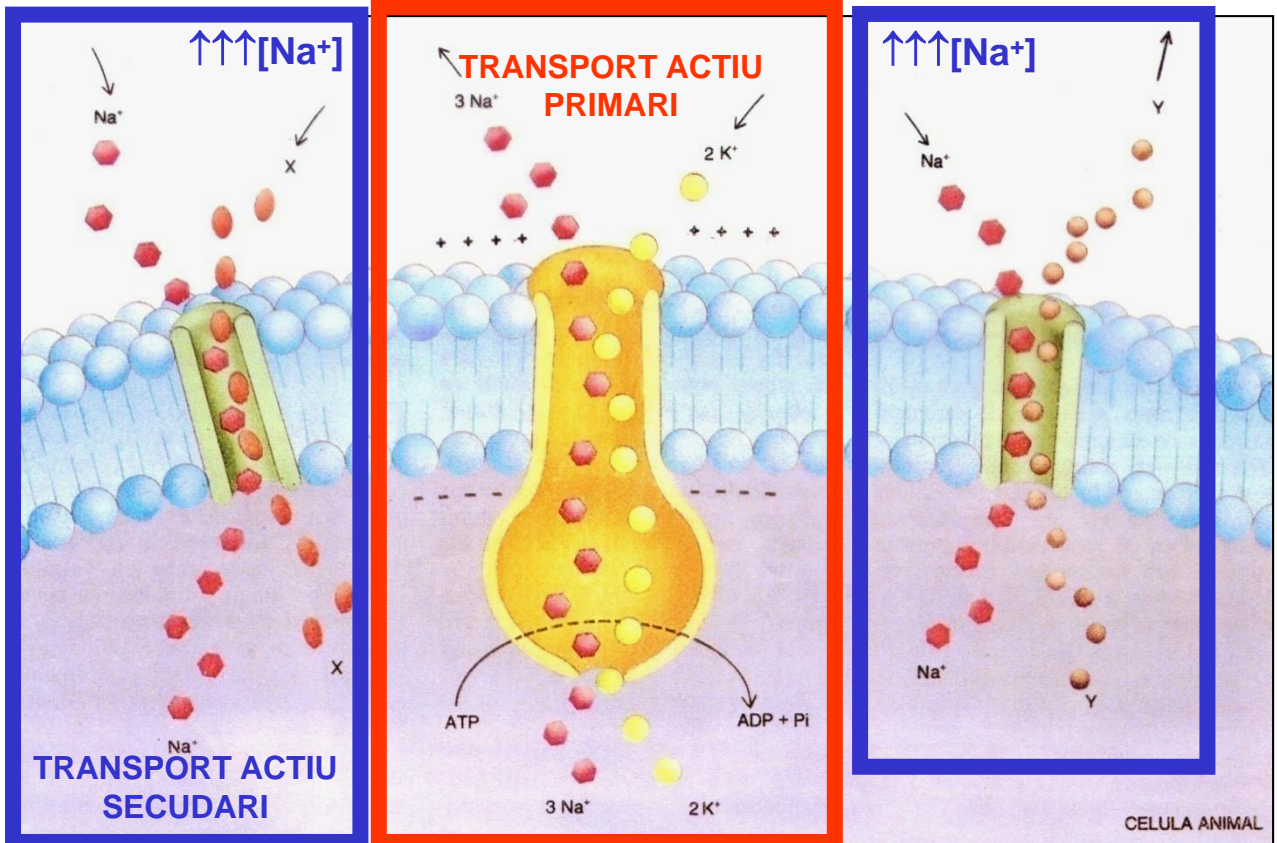
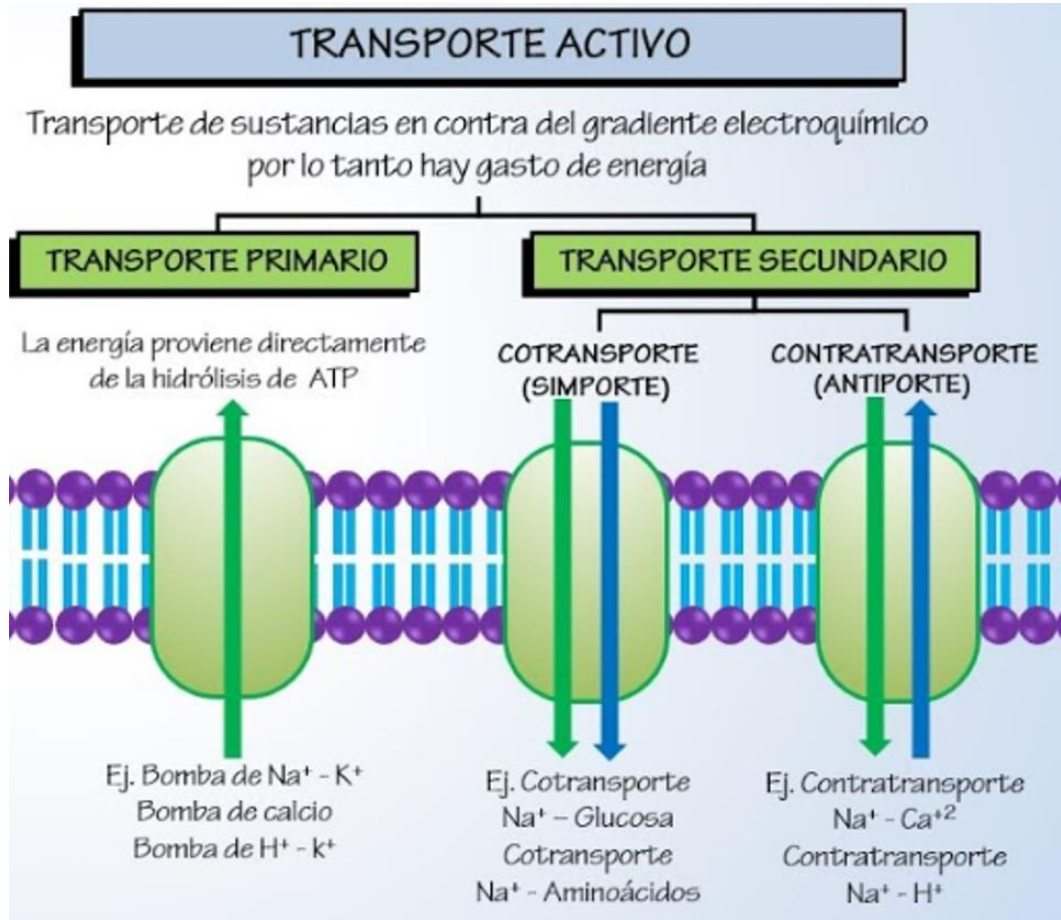
Funcions: 1) Barrera selectiva i 3) Transport

TRANSPORTE DE MOLÈCULES PETITES A TRAVÉS DE LA MEMBRANA PLASMÀTICA

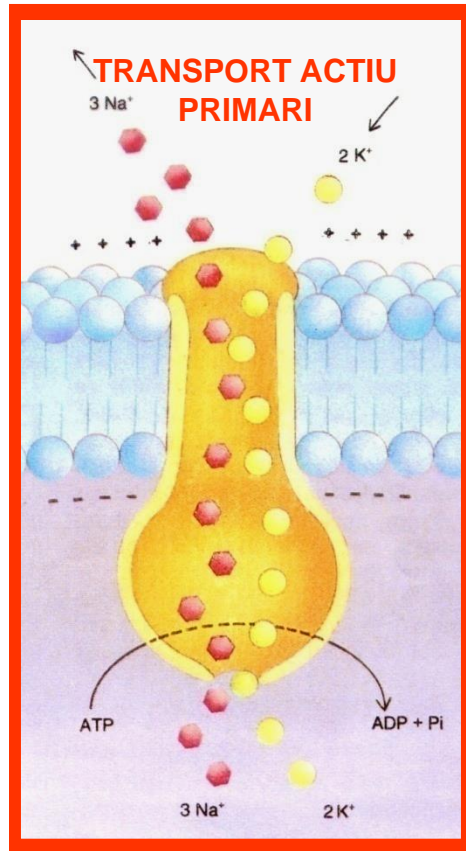

TRANSPORTE DE MOLÉCULAS A TRAVÉS DE LA MEMBRANA PLASMÁTICA

TRANSPORT ACTIU

Bomba de Na⁺/ K⁺

- Equilibri osmòtic i volum cel·lular
- **Transport de nutrients**
- Potencial de membrana
- Transmissió de senyals intracel·lulars
- Transmissió d'impulsos nerviosos

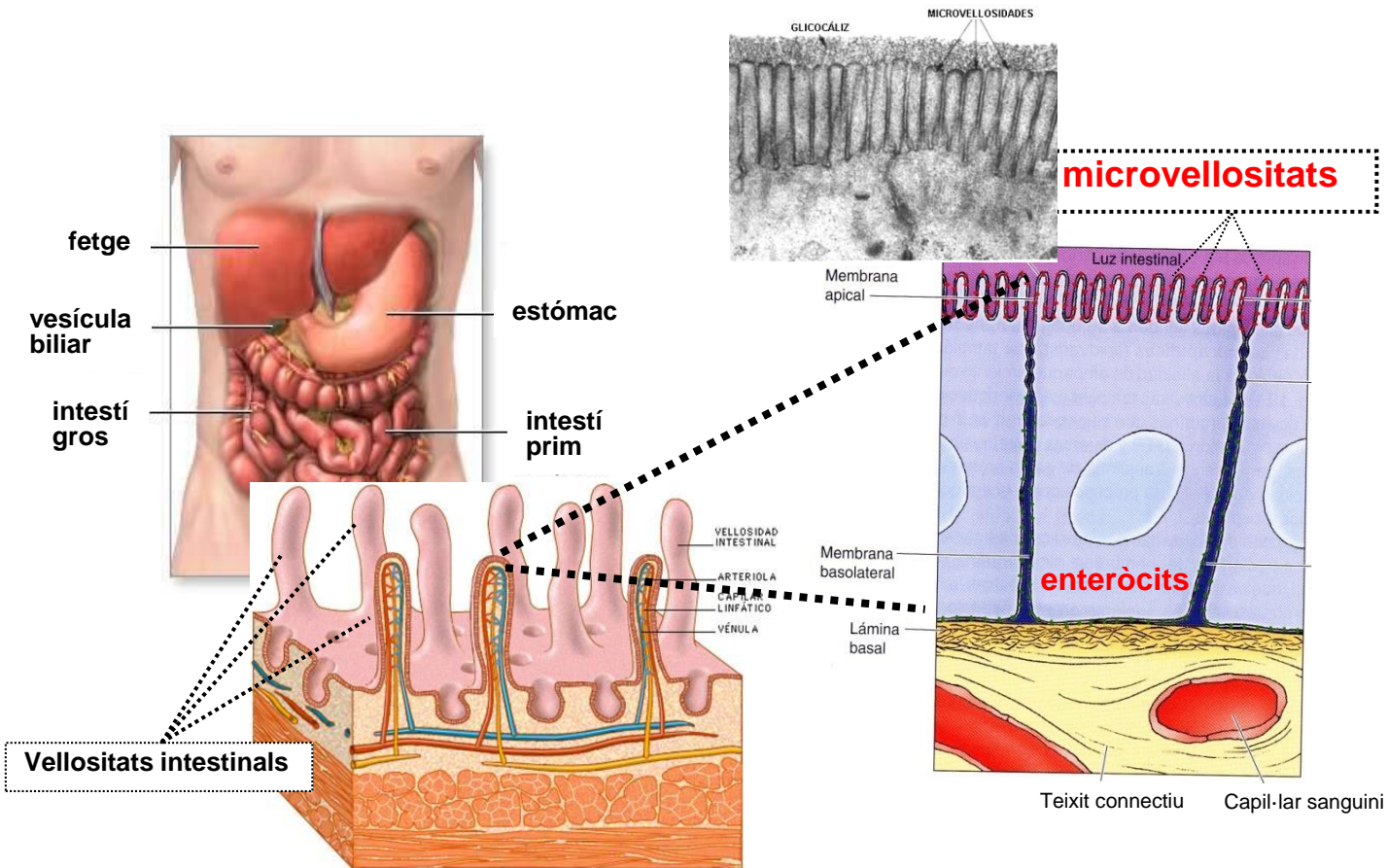

Especialització de la membrana plasmàtica per augmentar l'eficàcia en el transport de molècules:

MICROVELLOSITATS

Localització: EPITELIS ABSORBENTS

(exp. epíteli intestinal, epíteli dels tubs contornejats proximals del ronyó, ...)

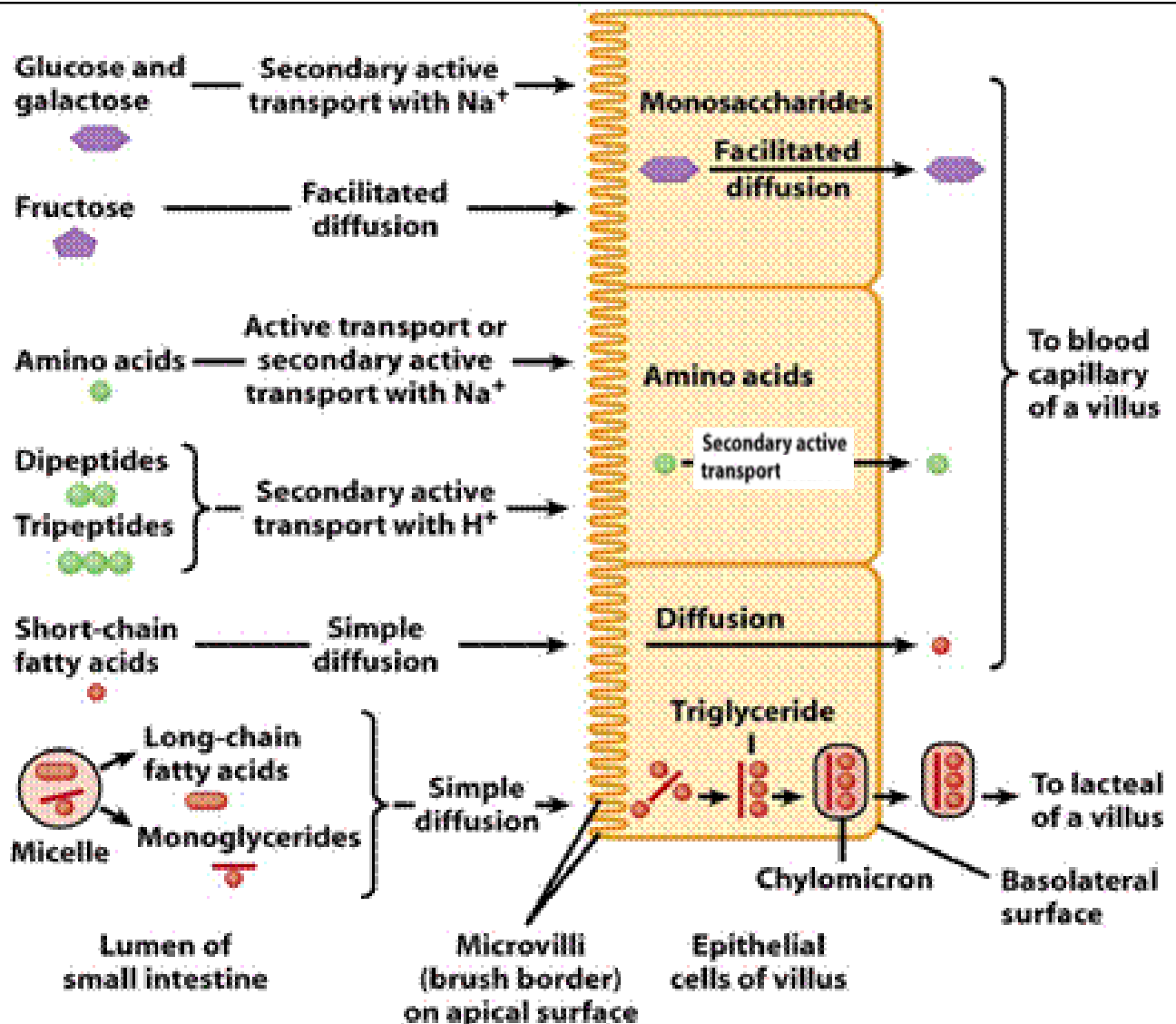
Funció:

Incrementar l'eficàcia del procés d'absorció de molècules (monosacàrids, aminoàcids, glicerol, ...), mitjançant l'augment de la superfície cel·lular en contacte amb la llum intestinal.

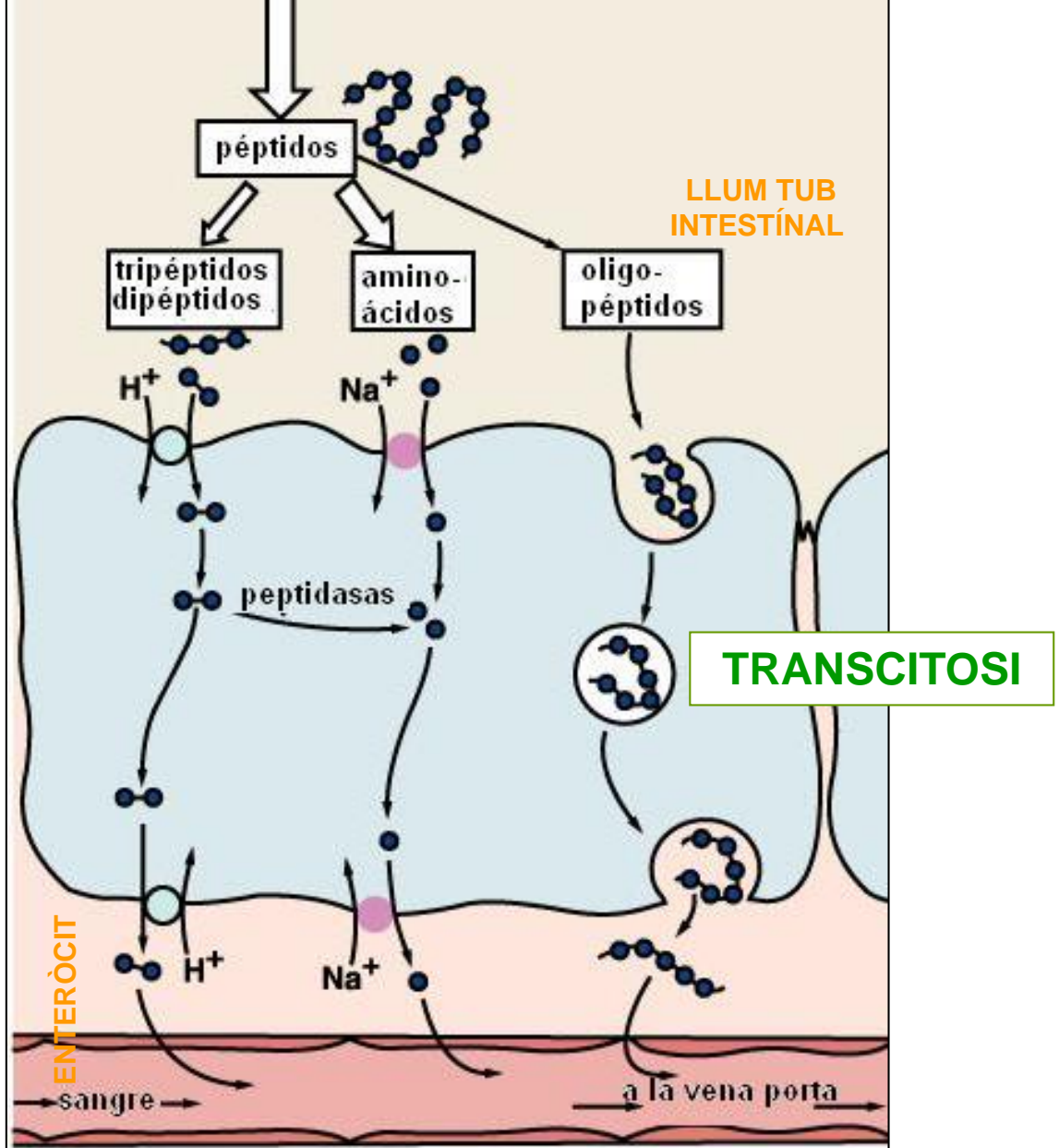
Superfície interna de l'intestí humà = 15 m²
Superfície considerant les microvellositats = 300 m²

enteròcits solament són capaços d'absorbir monosacàrids = glucosa, galactosa i fructosa

TRANSPORT DE NUTRIENTS A TRAVÉS DE L'ÉPITELI INTÉSTINAL

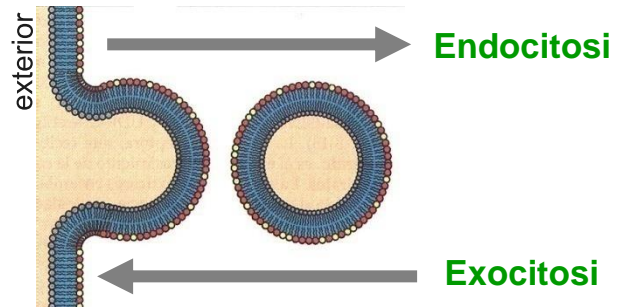

EPITELI INTESTINAL: transport d'anticossos

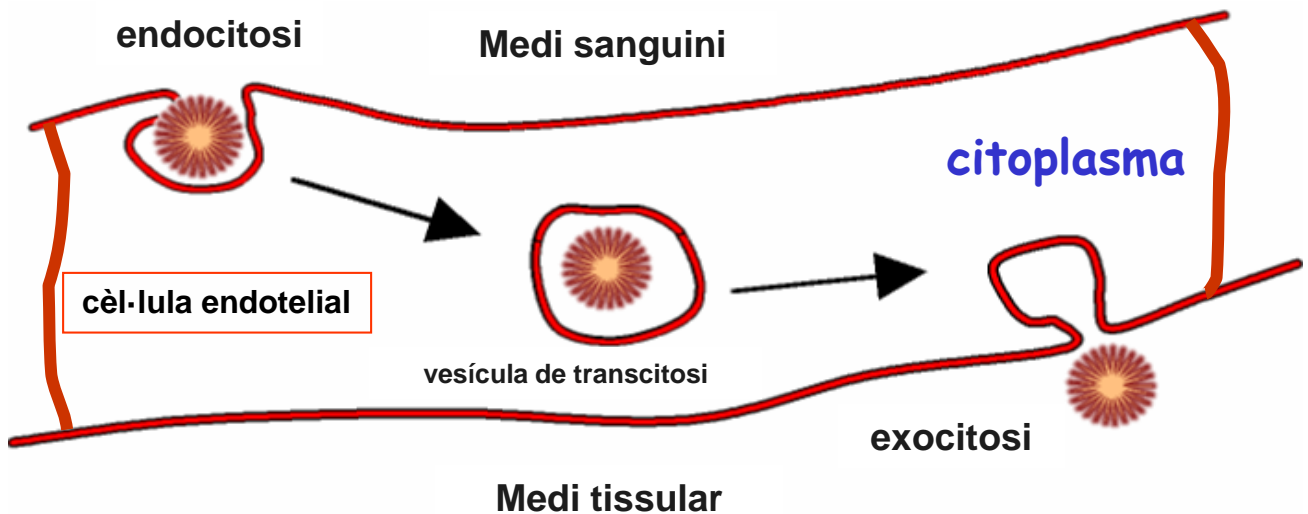
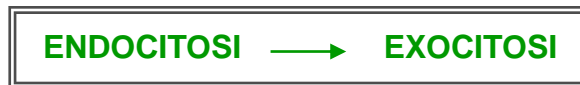
(immunoglobulines de la llet materna, immunoglobulina A (IgA), etc)

LÀMINA BASAL

- **transport per vesícules** (endocitosi / exocitosi)
Transport EN MASSA

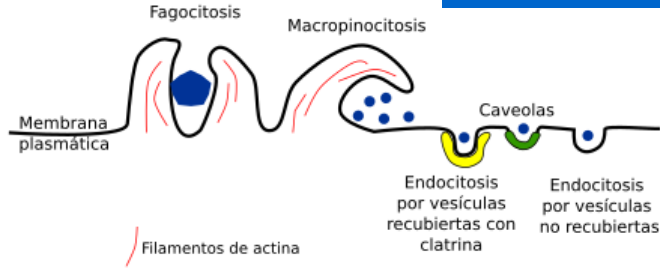
TRANSCITOSI

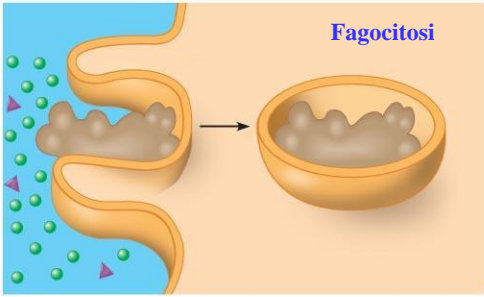
És propi de cèl·lules endotelials que constitueixen els capil·lars sanguinis, transportant així les substàncies des del medi sanguini fins als teixits.

Però també té lloc a cèl·lules que formen part dels epitelis intestinal, respiratori, glàndules lacrimals i salivals, entre altres.

Tipus de transport

Endocitosis

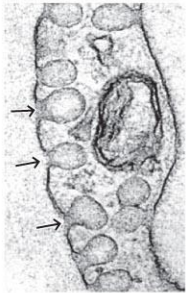
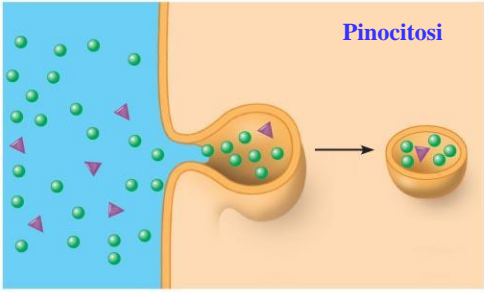

Fagocitosis

- regulat
- requereix reconeixement

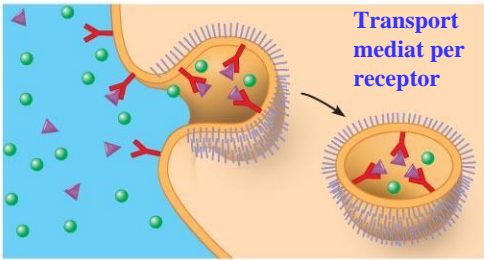
Pinocitosis

- constitutiu, continu
- no regulat
- inespecífic

Transport mediat por receptor

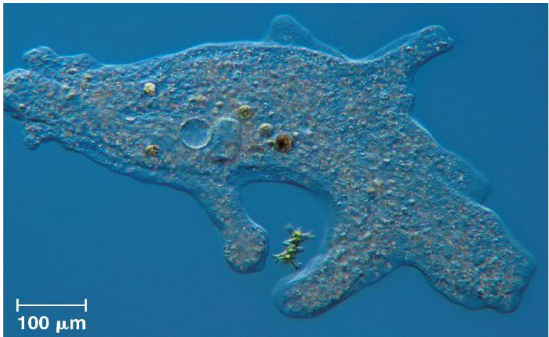
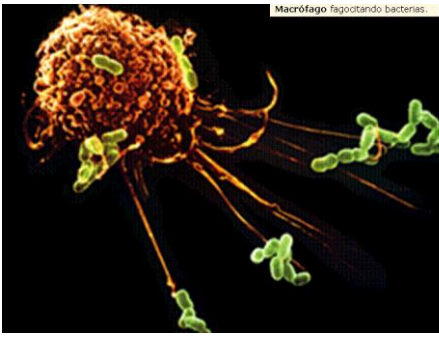
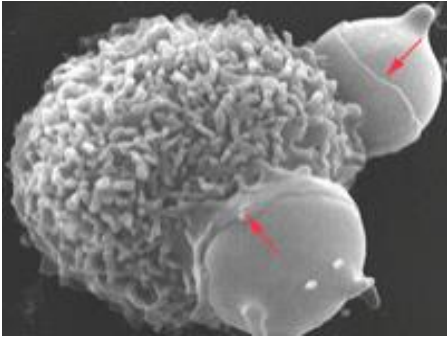
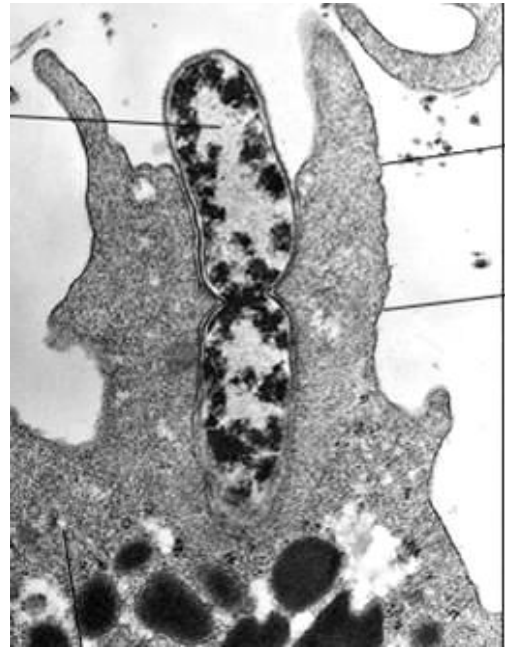
- selectiu
- efectiu: concentra partícules (que poden estar en baixa concentració)

Endocitosis/Fagocitosis

Neutròfil:
ingestió d'un bacteri en divisió ->
funció de defensa

Macròfags- ingestió d'eritròcits i de bacteris
(depuració de detritus cel·lulars i defensa)

BIOGÈNESI DE LA MEMBRANA PLASMÀTICA

ORIGEN LÍPIDS - PROTEÏNES

